

Kwartaalbericht Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Derde kwartaal 2017

Beleidsdekkingsgraad:	96,7%
Actuele dekkingsgraad:	100,1%
Belegd vermogen:	€ 189,3 miljard
Rendement 2017 derde kwartaal:	1,7%

De beleidsdekkingsgraad van Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) is in het derde kwartaal van 2017 gestegen van 94,2% naar 96,7% en de actuele dekkingsgraad is gestegen van 98,2% naar 100,1%.

Peter Borgdorff, directeur van PFZW: “In het derde kwartaal liet de financiële positie van PFZW een lichte verbetering zien. De actuele dekkingsgraad bedroeg eind september 100,1%. Dat is slechts een dagkoers en het is helaas nog niet genoeg om de pensioenen te kunnen laten meegroeien met de stijgende prijzen. Maar het doorbreken van de symbolische grens van 100% is toch waardevol. Het betekent dat we nu voor elke euro pensioen die we de komende tientallen jaren moeten uitkeren, ook precies een euro aan vermogen hebben.

Verder zijn we blij te zien dat in het regeerakkoord de verplichtstelling, het collectieve karakter van ons pensioenstelsel en een zekere mate van onderlinge solidariteit door samen risico's te blijven delen, recht overeind staan. Het nieuwe kabinet geeft sociale partners via de SER nu nog wat extra tijd. Dat is goed nieuws, want een door werknemers en werkgevers gezamenlijk gedragen hervormingsplan is van groot belang. En we denken daarover niet alleen mee, we doen ook graag mee.”

Kerncijfers

(kwartaal ultimo)

	Q3 2017	Q2 2017	Q1 2017	Q4 2016	Q3 2016	Q2 2016	Q1 2016
Beleidsdekkingsgraad	96,7%	94,2%	92,3%	90,1%	90,8%	92,5%	95,0%
Actuele dekkingsgraad	100,1%	98,2%	97,2%	95,2%	89,2%	89,0%	88,9%
Totaalrendement	1,7%	-0,8%	0,5%	-0,1%	2,9%	4,3%	4,4%
Rente	1,68%	1,64%	1,53%	1,43%	1,05%	1,14%	1,30%

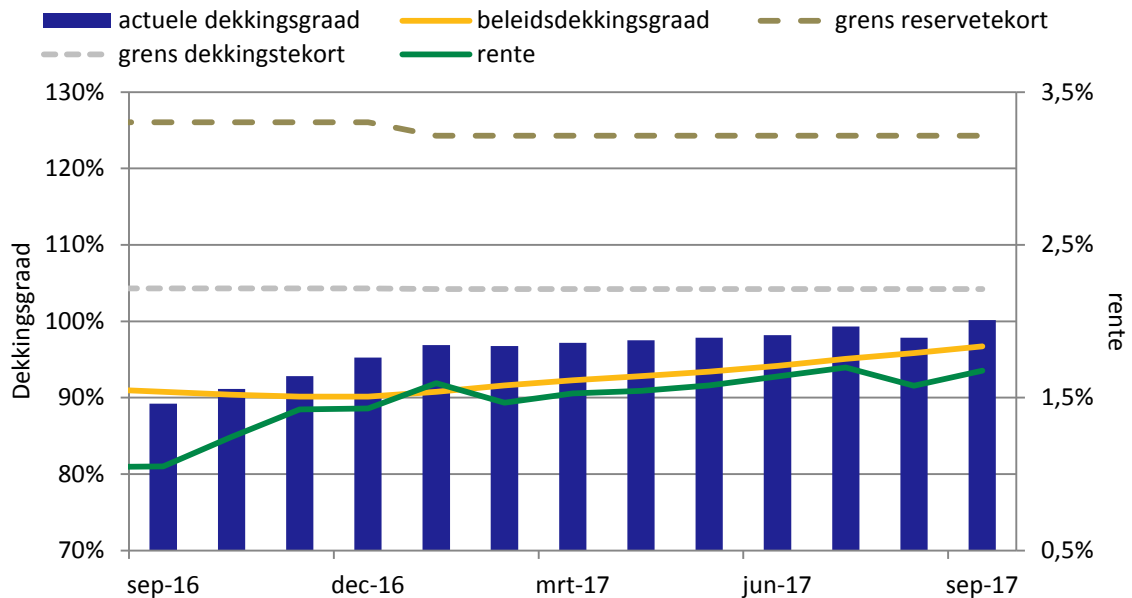
Jaarlijks gemiddelde rendement vanaf 1971: 8,1%. Tienjaars gemiddelde rendement: 6,0%

Het totaalrendement is inclusief het resultaat op het gedeeltelijk afdekken van het rente-, inflatie- en valutarisico. De rente in de bovenstaande tabel is de rente volgens de rentetermijnstructuur van DNB.

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad is in het derde kwartaal van 2017 gestegen van 98,2% naar 100,1%. De stijging van de dekkingsgraad komt vooral door het rendement van de beleggingen. Hiernaast is de rente voor het bepalen van de verplichtingen ook licht gestegen, waardoor de waarde van de verplichtingen licht afneemt, wat ook leidt tot een stijging van de actuele dekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad is in het derde kwartaal van 2017 gestegen van 94,2% naar 96,7%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.

Ontwikkeling verplichtingen

De waarde van de verplichtingen is in het derde kwartaal licht gedaald met € 0,1 miljard tot € 189,4 miljard. De stijging van de rente met 0,04 procentpunt is hiervoor de belangrijkste reden.

Verlaging en indexering van pensioenen

In het derde kwartaal van 2017 is de actuele dekkingsgraad van PFZW gestegen.

De actuele dekkingsgraad is gevoelig voor de beweging van de rente en de rendementen op de beleggingen. De komende jaren is dekkingsgraadherstel hard nodig om een verlaging van pensioenen te voorkomen. Bij een beleidsdekkingsgraad van 110% kan deels worden geïndexeerd. We verwachten dat dit de komende jaren nog niet het geval zal zijn.

Rendement

De wereldeconomie staat er goed voor. De Verenigde Staten zijn inmiddels al in een late fase van het economische herstel. Ook in Europa gaat het steeds beter en de overcapaciteit verdwijnt als sneeuw voor de zon. Opkomende markten profiteren van de stijging van de grondstoffenprijzen, maar ook van de algehele positieve ontwikkelingen in de ontwikkelde economieën.

De ECB kondigde aan dat op 26 oktober meer duidelijkheid komt over het aankoopprogramma van obligaties, dat nu nog € 60 miljard per maand bedraagt. Afbouw van dit opkoopprogramma heeft naar verwachting een gunstig effect op de rente, en dus op de dekkingsgraad.

De kans op een renteverhoging door de Amerikaanse Centrale Bank in december wordt door beleggers momenteel als groter dan 50% ingeschat. Hiermee zou het renteverskil met de eurozone nog groter worden.

Zakelijke waarden (vooral aandelen) lieten in het derde kwartaal een positief resultaat zien. De cijfers van bedrijven over het derde kwartaal waren per saldo beter dan verwacht, zowel in de Verenigde Staten als in de eurozone. Aandelen uit opkomende markten sprongen er in positieve zin uit. Binnen de kredietportefeuille zorgde de verzwakking van wisselkoersen in opkomende markten per saldo voor negatieve rendementen. Olieprijzen daalden aanvankelijk na orkaan Harvey, maar dit effect verdween snel. Het positieve rendement op vastrentende waarden kwam grotendeels door de lichte daling van de lange rentes. De overlay-portefeuille liet een positief rendement zien, vooral door het gedeeltelijk afdekken van de stijging van EUR/USD.

Beleggingsportefeuille en rendement per eind Q3 2017

€ in mln	Beleggingen		Rendement	
	Q3 2017		YTD 2017	Q3 2017
Zakelijke waarden	€ 97.261	51,3%	1,9%	0,6%
Liquide Aandelen	€ 51.853	27,4%	4,4%	1,3%
Private Equity	€ 10.881	5,7%	4,3%	2,1%
Vastgoed	€ 22.749	12,0%	-2,2%	-0,7%
Infrastructuur	€ 7.141	3,8%	3,6%	2,6%
Insurance	€ 3.476	1,8%	-13,5%	-8,1%
Overig	€ 1.161	0,6%	-7,9%	-1,6%
Krediet	€ 25.975	13,8%	-0,1%	-0,1%
Bedrijfsobligaties & High Yield	€ 11.736	6,2%	-1,7%	-0,2%
Emerging Markets Debt Local Currency	€ 7.294	3,9%	2,1%	-0,2%
Structured Credit	€ 5.624	3,0%	0,5%	-0,1%
Hypotheke	€ 1.321	0,7%	1,2%	0,6%
Grondstoffen	€ 8.675	4,6%	-7,1%	13,3%
Vastrentende waarden	€ 40.959	21,6%	-1,5%	1,1%
Staatsobligaties	€ 36.795	19,4%	-1,3%	0,6%
Inflatieobligaties	€ 4.164	2,2%	-1,9%	5,7%
Totaal ex Overlay	€ 172.870	91,3%	0,5%	1,1%
Overlay	€ 16.440	8,7%	€ 1.657	€ 1.247
Rente Overlay	€ 13.795	7,3%	€ -3.116	€ -246
Valuta Overlay	€ -2	0,0%	€ 4.807	€ 1.502
Kas en overige	€ 2.647	1,4%	€ -34	€ -9
Contributie rente en valuta overlay*			0,9%	0,6%
Totaal	€ 189.310	100,0%	1,4%	1,7%

*betreft contributie aan totaal rendement

Profiel PFZW

PFZW is verantwoordelijk voor het pensioenbeleid en het pensioenvermogen van ruim 2,7 miljoen (oud-)werknemers in de sector Zorg en Welzijn. Het pensioenfonds beheert het belegd vermogen, dat ultimo september 2017 € 189,3 miljard bedroeg.

Disclaimer

De cijfers in dit document zijn deels op schattingen gebaseerd en niet gecontroleerd door de externe accountant en certificerende actuaaris.

Zeist, 19 oktober 2017

Voor meer informatie:

Ellen Habermehl

0302779735

woordvoering@pfzw.nl

www.pfzw.nl